

Čy-li spěwał,
Pitnje dželať,
Strowja cze
Čswójbnny statoť,
A twój šwjatoť
Gradny je.

Ča staw spróžny
Napoť móžny
Lubosć ma;
Bóh pať šwěrnny
Pšes spať měrnny
Čzerstwosć da.

Nječ ty spěwaš,
Čswěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeň pať šwjaty,
Dušči daty,
Wotpocžň ty.

Č njebeš mana
Nječ czi tmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wotšew cze!

F.

Serbske njeđzelske kopjena.

Wudawa šo kóždu šobotu w Čsmolerjez knihicziščezěni w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np. dostacž.

Njeđzela po hodžoch a lěta kónz.

Wójsaš. 32, 26.

„Ča cze njewopusćezju, khiba šo mje požohnuješ.“

Lěpšeho dara ša wukhod se stareho a ša nutškoh do noweho lěta, do kotrehož ša něotre dny šastupimy, nješnaju, hacž nihdy njewustawazu modlitwu Jakubowu: „Nježe, ja cze njepusćezju, khiba šo mje požohnuješ.“ Wona ma móz, naš prawje mudrych cžinicž k šbóžnemu wumrjecžu a kóždemu dnjej, kóždemu lětej a škóncžnje našchemu žytemu žiwjenju šbóžny kónz špožćez: „Ča šym Boha wot woblicza k woblicžu widžal a moja dušča je wumožena!“ Čštož tak wumrje, šbóžnje wumrje.

Jakub šteješče, jako šo tak modlesče, runje kaž my w tutych dnjach, pšči wožnym wotdželenju žiwjenja. Čady njeho ležesče zušba, wotročkowski dom, pšched nim kraj jeho wótzow, kraj jeho a jeho luda pšchichoda a Bóh běšče jemu šam š nowa šlubjenje dať: „Ča šym š tobu a čžu cze šwarnowacž, hdžez ty pocžehnjješ; a čžu tebe šašo pšchijješć do teho kraja. Pšchetož ja nochžu tebe wopusćezć, hacž ja wšchitko šym cžiniť, šchtož šym tebi rěčal.“ Ale šchto dha nětko hišćče pobrachowasče, hdžž běšče Bóh se šwojim šlubjenjom: „Čaj“ a Jakub se šwojej wěru: „Šamjeň“ prajiť? hdžž čžaf pruhowanja šady njeho a kraj šlubjenja wšchod nim ležesče? Čsaw běšče jemu hišćče š njepšćezelom. Runje rošhorjenny bratr se 400 mužemi šo domoj wróčazemu Jakubej napsćeziwu cžehnje. — Ale kať móže šo

Jakub Čsawa bojecž, hdžž je wysče njeho wutroba lubowazeho Boha, kotržž běšče runje twjerdu wutrobu Labana šmiehečil a na kotrehož hladajo mohł prajicž: „Se šwojim Bohom šamóžu ja wulke štutki cžinicž, se šwojim Bohom šamóžu pšches murje štakacž! Ale jow runje teži.

Čahadlo hlubje leži: niz Čsawowy hněw, ale Jakubowe šle šwědomnje jeho bojasneho cžini. Žiwy Bóh je jemu napsćeziwu šupil a je jemu, dokelž čžyšče nětko do šlubjeneho kraja šancž, ruku na wutrobu položil a k njemu prajiť: Čžafaj, cžeho dla šy pšćeziwu šwojemu bratrej nješprawy, nješprawy tež pšćeziwu šwojemu naney byl? Čžeho dla šy jeju š lešnosćžu šjebať, hdžž dyrbješče wěricž a cžakacž, — cžeho dla šy na tajše waschnje žohnowanje šlubjenja na šo cžahnyl, kotrež dyrbješče po prawym pucžu herbowacž? Čžeho dla šy mi prjedy cžiniť? Na cžlowjekach šo šhrěšcho šy ty tola na Bohu šamym šhrěšchil a měšto teho šo by wodacže pntal, šy hrěch nětko hižo na wšchě dwazyczi lět na šwědomnju wokoło nošnył. Štej šměrom a ščiniš najprjedy račnowanje se šwjatym Bohom! Č Čsawowy hrěch by wšchal šo pšchewinył a nješł, ale šchto pšchewinyje, šchto nješe Boži hněw? Teho dla šo Jakub boji, šwojeho bratra šetkacž. Čchto by cžiniť? Čo, šchtož wopravdže cžini — šo pšched šwojim Bohom dele padnje, jemu wšchu škóscž wušnaje a w šprawnej potucže praji: „Čaj, Nježe, ty mašch prawo, hdžž mje mojeje šebicžnosćče a nješprawnosćče dla šbijješ; nad tobu šamym šym hrěšchil, ale ja prošču: Čchtož šym cžiniť, to pšchicryj! Ty šy tež še mni wo hnadže rěčal a šy šwěrnny w šwojich

šlubjenjach; teho šo ja džeržu a cze njepuščežu, khibo so mje požohnuješch! — A Jakub je šo tak i Bohom bėdžil w tamnej šwjatej nozy a dobył. Kozlamany šam w šwojej nozy, i wuwinjnym bjedrom, ale i wodacžom hrėcha a i mėrom w šwėdomnju wón i nőzneho bėdženja wuńdže a mőže nėtko štraschny a bjes bojofče tež cžlowjekam napšhecžiwu štipicž, pšchetož hdyž je Bóh ša njeho, šchtó mőže pšhecžiwu njemu bycž? —

Lubi bratsija a šotry, tež my wobšamknjemy w tych dnjach wotdžěl šwojeho podrožništwa a cžehnjemy w nowym lėcže do kraja, kotryž hišcže cžėmny pšched nami leži, kotryž pač je pšches Bože šlubjenje roššwėtleny. Šhodžmy jako podrožnižy w nim a pytajmy w njebjėšach, w kraju šlubjenja, šwoje mėšcžanške prawo. To pač je njemőžna wėž, hdyž dyrbi našche šwėdomnje hišcže kaž pola Jakuba starych njewodatnyh hrėchow dla šwój napominazy a šchtrašowazy hlóš posbėhnyčž; i bojašnej wutrobu bychmy potom našchej łódžicžy bjes wodženja na njemėrnym morju wokolo honicž dali. Wobcžežuje-li tebe je stareho lėta hišcže nėkajka šłóčž abo mašch-li hišcže staru, njewobrocženu wutrobu, wošmjesch-li nješlamanu wolu je stareho lėta do noweho, potom ša šobu cžehnješch špinadło, kotrež šadžėwa, šo mohł wješely do přėdka krocžicž a kotrež twoju, po Bocy šebi žadazu wutrobu k semi cžehnje. Teho dla cžemy wšchitžy hromadže, přjedy hacž pošledni džen lėta k kónzei dže, šo pruhowacž a pšchepytacž, kač i našchej šebicžnosčžu a šamowolu, i našchim hnėwom a šawiježu, i našchej njepšhecželniwosčžu a nješčerpliwosčžu, i našchej nješprawnosčžu a njeľubosnosčžu šteji. Šsmy my w šańdženym lėcže pšchibywali na šnutškowym cžlowjeku a niž jenož na wėcžnosčži, ale tež njebjėkam bliže pšchijšli? Šsmy pokračowali w pošnacžu teho šnješa? Šsmy šo cžiječe hrėcha wšdali, šo bėšche nam hrėch napšhecžiwny a nješšmy wjazy je žanej nitku našcheje wutroby na nėkajkej hrėšchnej pšchihilnosčži wišali? A teho dla šhibujmy šo pšched tym šnješom a prošchmy: Wodaj mi moje hrėchi, šo bych wucžiječeny był! Šchtož šym hrėščil, to pšchitryj! ale džeržmy tež jeho twjerdže ša jeho šlubjenje a prajmy: Ša cze njepuščežu, khibo so mje požohnuješch. Šnježe, ja žaneje krocžele do noweho lėta nječzinju, doniž wėšče njewėm a wot tebe šwėdcženje nimam, šo mi žadny njewodaty hrėch wjazy na šwėdomnju njeleži, ale šo šym wšchón wot tebe wucžiječeny. Ša cze njepuščežu, doniž mje ty njepožohnuješch a ja šašo pošnje k tebi prajicž njemőžu: Abba, luby Wótcže! — Šlaj, hdyž ty tak se šwojim Bohom šańdženosčže dla wotrachnuješch, potom njemőžesch štraschnje do pšchichoda hladacž a hicž, njetrebašch šo kač Jakub cžlowjekow bojecž, pšchetož hdyž šo Bohu špodobamy, wón tež cžini, šo šu tež našchi njepšhecželjo i nami špokojom.

Njepročh pač teho šnješa jenož wo wodacže hrėchow twojeho šańdženeho žiwjenja, prošch jeho tež wo cžistu wutrobu a noweho, wėšteho ducha, šo by w nowym lėcže nowy cžlowjek był. Šwėr šo do teho bėdženja, tež hdy by pšchi tym bjedro šo tebi wuwinylo; wostaj šwoju cžėlnu mőž šady šo, daj šebi šwoju wolu šlamacž, džerž pač jeho tež ša jeho wėcžnu šwėrnosčž, na kotryž je šo tež ša tebe šwjasał, wupšchestrėj jemu napšhecžo ruzy šwojeje wėry a praj: Ša cze njepuščežu, khibo so mje požohnuješch a mi dašch cžistu wutrobu a wėšteho ducha, šo by stare šašchło a wšchitko šo nowe ščžiniło! —

W Jakubowym žiwjenju hišcže cžėmne hodžiny pšchidžechu. Ale hacž runje pšches nėkotru hłubinu džėšche,

wón tola hacž do šwojeho škónčženja štrošchny we wėrje a w towarštwje je šwojim Bohom wošta; pšchetož pola šniela bėšche jemu škónčžo šchadžało. Šak wjele bóle mőžemy my, kotřiz my pod hodownym šchtomom štejmy, kotrymž je šesuf jako jašne škónčžo šchadžał, to našhonicž, — hdyž my šo modlimy kač Jakub: Šdžež je šesuf šhrystuf i šnješom, tam je džen a krašnišcho! Šdyž tež hłuboka šrudoba našchu wutrobu cžiječži, my mőžemy we wėrje šo bėdžo horje hladacž k temu, kotryž naš khostajo a wucžiječo šrudobu ščžele, šo by šam šwój wobraš w naš pšchekrašnił. Ščim dale šchješčijan pšchidže, cžim cžežo šo jemu šupa. Nėkotra nadžija šo šnicži, nėkotre žadanje šo njedopjelni, ale jenož šo bychmy šačžuli, šo šmy tudy žuibnižy a podrožnižy a šo mamy šwój wóžny kraj horkach. — Čžežo pač hišcže hacž tajka šrudoba je ta šnješč, hdyž cže šo džėcžu Božemu šesdacž, kač by Bóh šwoje woblicžo wot njeho wotwobrocžil, jo žyle šastorcžil. Ale tež w tajkim cžėžkim špytowanju tón šnješ myšle hnėwa nima, ale ľubosčže a mėra a dušcha šmė a dyrbi i ššasom prajicž: Dha wostanu ja štajnje pšchi tebi! a i Jakubom: Ša cze njepuščežu, khibo so mje požohnuješch! A kohož wón žohnuje, tón wostanje žohnowany wėcžnje.

Tak cžemy stare lėto wobšamknycž, šo by nam wone hnadne lėto było. Tón šnješ pomhaj nam, bjes njeho my ničžo nješamőžemy.

Šamjeń.

K wobšamknjenju lėta.

Hdyž nėtko šašo dokonjamy
To jene lėto Božej' dobroty,
Dha hišcže na šad pohladamy
A tebe, luby Božo šhwalimy,
Šo twoja hnađa, šmilnosčž, dobrotu
Še naš tak hnadnje we nim wodžila.

Hdyž šy nam tež w tutym lėcži,
Šswój prut tak kač nan džėčžom pošasał,
Dha nješšy ty naš, šwoje džėcži,
Tón krocž wšchaf tola hišcže pošhostał,
Šacž runje šmy šnadž wjetšchi hrėšchnižy,
Šacž tamny lud, kiž bu tak khostany.

Tym, kotrychž horjo pač, o Božo!
A nješbože w tym lėcže biło je,
Nječ nowo lėto nowo šbožo
A twoje žohnowanje pšchiješe;
Nječ ša tu nusu, šchiz a nješbože
We nowym lėcže maju wješele.

Šaj žohnuj, Božo, wysche wšcheho
Šam našchoh' krala a joh' žyly dom,
Ač šdžerž nam hišcže dolho jeho,
A wobarnuj joh' pšched wšchėm nješbožom,
Nječ ša wšcho cžežke, kiž joh' tyschėšche,
Nėtk jemu kčžje šbože, wješele.

Kiž na klinje tu šedža w šbožu,
Tym šdžerž, o luby Božo, ponižnosčž;
Kiž leža pač na šhoroložu,
Tym daj w jich nusu trošcht a ščerpliwosčž,
Daj jim tu rjanu wėštu nadžiju,
Šo ľepje budže junu we njeby.

Duž cžėhń nėtk, cžėhń we Božim mjeni
Ty stare lėto, pošne dobroty,
My bórny šašo šwješeleni

To nowe léto i Bohom witamy:
A Bóh tón luby Anješ daj, so by so
Nam wschitko we nim derje radžilo.

Pucžowanje po Božim pišnje

abo

lajtle myžle nadeńdžech, Bože słowo czitajo.

Podawa śwěrnny czitar „Bomhaj Bóh-a“.

1. kniha Móšfajowe, 47. staw.

(Pokrəcəwanje.)

Sakub bydli w kraju Gosen. Drohota pschibjera
w Egyptowskej.

1. Duž pschidže Josef, kaž bě žebi shladał, a powjedzi Faraonej a džesche: Mój nan a moji bratsja, jich drobny a wulki skót, a wschitko, sčtož woni maju, su i Kanaansteho kraja pschischli; a hlej, woni su w Gosenstkim kraju woczakajzjy dalschi rostaš, hdže bychu žméli so po twojej woli sažydliež.

2. A wón wsja, dokelž chyzsiche kral jeho ludži wohladacž, dokelž pač bě jich pschewjele, so mohł jich wschittich pschedstajicž, pjecz žwojich mlódschich bratrow, pschetož to bě w Egyptowskej najbóle lubowana a najsnacžijcha licžba, a wón postaji jich psched Faraona.

So bě Egyptčanam licžba 5 wožebje witana, wujajni so nam i tym, so snajachu Egyptčanjo 5 planetow, kaž dha woni tež czizžlo 5 i hwěsdu wošnamjenichu.

3. Duž džesche Farao k jeho bratram: Sčto je wascha žiwnošč. Woni wotmolwichu Faraonej: Dwoji wotrocžzjy skót pašu, my a našchi wótzjo.

4. A džachu dale k Faraonej: My žmy pschischli, so bychmy pola waž pschewjali w kraju, a tu něsčto čaža bydlili jako zusbizy; pschetož twoji wotrocžzjy nimaju pastwu sa žwój skót, pschetož tač jara wulka drohota je w Kanaanstkim kraju; a teho dla njech wschaf bydla twoji wotrocžzjy w Gosenstkim kraju.

Gosen je narańšcha namjesna krajina Egyptowskeje. Wona mjesowasche na narańšchich mjesach i puščinu Betrejskeje Arabije, na nawjecžornych i Nilom a na połodnišchich i městom Dnom abo Hiliopolisom. Krajina bě i džela štepa, kotraž so jenož sa pastwisčezja hodžesche, i džela plódna krajina i rolu, kotraž dostawasche wlohu i Nilowych powodženjow. Hjščeže dženska je tale krajina w Egyptowskej najbóle wažna. Glowne město w kraju běsche Raemes abo Heroopolis, město rjetow; potom rělasche tež žyła strona Raemes, a pschi tutym měščze, hdžež běchu kralowske kubla, su so Israelske džeczi i woprědka sažydlili, doniž nejžbu so po wschém kraju rospšestrijeli, a so tež i Egyptčanami setkowali.

5. A Farao wotpóžlawšchi tamnych pjeczoch bratrow džesche k Josefaj: Dwoj nan a twoji bratsja su k tebi pschischli, a twoje dla chzu jim rad po woli byčž a chzu spožčicž, so bychu pola naž bydlili.

6. Egyptowski kraj, kaž žym hižo prajil, je tebi wotewrieny, njech w najlěpschim kraju bydla, njech bydla, kaž su prošli, w Gosenstkim kraju. A jeli so widžisch, so su mjes nini wustojni mužojo, kotřž so na žwoju wěz wustejja, dha postaj jich sa pastwrijow na mój skót, kotřž w Gosenstkim kraju na pastwu khodži.

7. Josef tež pschijedžesche nuts žwojeho nana Sakuba, žnano někotre dny posdžischo, hdžž běsche so wot wobczěžneho dalokého pucža swuwotpoczował, a postaji jeho psched Faraona, tuteho muža se žlubjeného kraja, kotřž stejesche na Egyptowskej jako rospadanki i drugeho, nětko minjeného čaža. A Sakub króna pornjo króni — skota na Faraonowej, schědžitwa žlěbornych wlošow na Sakubowej hłowje požohnowa saštupizy Faraona dopomnizy so na žwoje powolanje, so ma byčž se žohnowanjom sa wschě nju narody.

8. Farao pač, kaž so kóždy čłowjek rady starých ludži prascha, kač stari su, so by jich tač wabil, něsčto wo žwojim žiwjepowjedacž, woprascha so Sakuba: Kač stary žy?

9. Sakub džesche k Faraonej: Čaž mojeho bėdženja je sto a třizčeti lét; krótki a sly je čaž mojeho žiwjenja, a njedožahnje do čaža mojih wótzow.

Mohl-li wo wjele čerstwišchi a čizišchi byčž, pschirunam žwoju starobu Abrahamowej a Šaakowej; tola na mnje je so telko žrudoby a staročzow nawalilo, so žym so do čaža sestarił. Sakub rěči wo žwojim žiwjenju jako wo minjenym čažu;

to so nam wujajni i jeho radoščzu, so je hižo na žmjerčž pschihotowany.

Wón pač je hjščeže měł lubošny žwjatof po žwojim žiwjenju i bėdnoščzemi a staročzemi. Ale jeho hežlo bě: Sa sažydu, sčtož je sažy mje, a samerju so na to, sčtož je pschede mnu!

10. A Sakub požohnowa Faraona prajizy jemu „Božemje“ a woteńdže wot njeho.

11. Ale Josef dostawšchi wot krala njewobmjesowanu móž, da žwojemu nanej a žwojim bratram wobhdenje; a da jim, so by jich sažydlil, a so bychu so tač wot pastwřiskeho žiwjenja, po kotřymž stajnje po kraju se žwojimi stadłami khodžachu, wotwobročili, kubla w Egyptowskim kraju na najlěpschim měščze w tutym kraju, w kraju Raemes, jako Farao běsche pschifasal.

Tudy sapocznje so dol „Wady Tumila“, kotřž so woprědka wot wjecžora k ranju wupschescžera, potom pač winje so k krótkemu ranju a skónczjuje k połodnju, hdžež wuńdže do žewjerneho kónza Čerwjeneho morja. Tu bě saštarsku rěčniščežo wurhte, psches kotrež so Nilowe wody tež do Čerwjeneho morja wuliwachu. Hdžež na nawjecžornym kónzu do doła sačdžesch, běsche saštarske město Pithom (2. kn. Móšj. 1, 11.); dženska rěka tole město Abassieh. 4 abo 5 mil dale k ranju bě město Raemes, tam hdžež je dženska město Abu Keisheid natwarjene. Wobej měščzi běsche namjesnej twjerdžijnje pschi Arabstich mjesach, kotrejuž su posdžischo Israelske džeczi měli pomhačž twaricž. To běsche južny džel Gosensteho kraja, kotřž je so po hlownym měščze tež mjenowal „kraj Raemes“. S tutych stron dóńdžechu posdžischo Israelsžy sa dwaj dnjej k Čerwjenemu morju.

Plódnosčž tuteho kraja, něčzišcheho kraja Scharincha ma žwoju pschicžinu w naspomnjenym wurnym rěčniščežu a w pólanskich mjenšchich rěčniščežach, kotrež su wschelako psches krajinu wurhte. Semja žama posbėhuje so jenož jara malo psches Nilowe wody po wschėdnej wyšokosčzi; teho dla bě móžno, kraj i malej prózu powodžicž.

Pschethod wot pastwřiskeho žiwjenja k sažydenemu žiwjenju je sa ludy stajnje čezki byl. Šnano žy tež w poslednim čizble „Serb. Nowin.“ czital, kač su so pastwřizy Burjecza se žriedžnjeje Asije na daloki pucž k Russemu zarej nastajili, so by jim tež dale spožčil, so žméli po pastwřiskim waschnju živi byčž. W Egyptowskej pač bě tajki pschethod wulzy lohki, dokelž bě tam rolnistwo sa lud bjeje wscheje prózy. Hdžž bě čłowjek žymjo na rolu žnjetał, móžesche sa někotry čaž so k žnjam hotowacž.

12. A Josef wobstara žwojeho nana runje telko lét, jako bě wón jeho něhdy saštarał, a žwojich bratrow a wschón nanowy dom i žhlěbom, kóždeho sa tym, kaž wjele mějesche džeczi.

Staršchimaj mašch runje dobrotu wopokasacž, wučži žwjaty Pawol Timotheja. Tač čžini Josef, bratrow pač saruna šle i dobrym, a tač je tym, kotřž chyzychu jeho něhdy sahubicž, so by w jamje hlody wumrjel, žiwjenje wukhowal.

IV. 13—26. Po Israelowym sažydenju w Egyptowskej stawa so wulke pscheměnenje w Egyptowskej psches Josefa. So bychmy to prawje šrofumili, nježmemy nahladny našcheho čaža do stareho čaža saščezepicž. W Egyptowskej bě wot saštarska žem kral wušwjeczena wožoba, wón bě widžomny Dštrijowy (Egyptowski pschibóh) saštupječ, a bě žam měschnik. Dokelž bě kral, mějesche wjele ležomnoščzow po wschėj Egyptowskej, a wschė nižsche woschty w kraju běchu wot njeho wotwišne. Póđla kralowskich ležomnoščzow mějachu woni tež hjščeže wjele drugeho kraja. Tež měschnizy běchu wobžedžerjo wulcich ležomnoščzow, dostawachu pač póđla hjščeže wot krala potrebu sa žwoje žiwjenje. Josef pač je dozpil, so je kral wschu semju w kraju sa žwoje žwojstwo dostal; jenož měschnizy wobkhowachu žwoju ležomnoščž tež dale. Tač su so w kraju nimo měschnikow wschitzu wobžedžerjo ležomnoščzow šhubili, a kóždžicžki, kotřž rolu dželasche, žyjesche a žnějesche, bě nětko jenož kralowy najeńk. Semja bě so jim sa pjaty džel wunoschka wotnajała. S druha je Josef najeńkam sašasal po jich woli bydlieč, hdžež bychu chžyli, ale je jim pschifasal, w městach bydlieč, a potom je jim po wschém kraju, kaž so šda, semju pschimėril. Tajke rošmerjenje a pschimėrenje kraja je so po sašhowanej bajžy psches krala Sesostriža stalo. Wo tym piša sapikowat Herodot: „Praya, so je Sesostriž wschón kraj Egyptčanam pschidžėlił. Daježe kóždemu sčtyrřizokaty truch pola. Wot teho placžachu dawki, dokelž bě pschifasal, so ma kóždy lėtnje žwój dawki placžicž; a běsche-li rěka truch pola špóžrjela, dha pschidžechu tam mėrjerjo, so bychu wumėrili, telko ma so hjščeže dawka dawacž.“ Tola Herodotowe čažy su wo wjele pódnišche byžli Sakubowe,

a hiščeže tehdy, njemějšche Egyptowsta žanych wobšedžerjow abo fublerjow pódla kralow, měšchnikow a džěla wojerškeje woršchtu, kotraž bě najšeršeho halle po někajkej wójnje semju dostala. Egypt-čenjo saczuwachu a pschipósnawachu Josefowe sprawné waschnje jako dobrotu. W kraju, hdžež móžesč wot wuřynteho kórza lohko tšiznczi kórzow wumłóczič, njetłóczi dawč, žadali šo tež šamón pjaty džěl wšchěch žnjow. Bjes dwěla je š Josefowej prózu Egyptowsta počala derje sarjadowane kralestwo byč, na kotrež šu ša dolhe čašy zusy se špodžiwanjom hladali.

Tute prawa, kotrež Šraela žyle nejimachu, wupowjedaja šo nam w pschichodnych šchtučkach tak nadrobne, dokelž šu šo pódžišcho mjes Šraelom podobne prawa jich najwšchšcheho krala, Boha nastupaze, pschijale. Wón je jim Kanaanški kraj dač a pschiměri, woni wšchizy běchu jeho wotročžy, toho dla mějachu woni jemu dwoji džěšatč dawacž, jedyn dawasche Bóh měšchnikam a lewitam ša wšchědnu potrebu — runje kaž Farao Egyptowškim měšchnikam — druhu šjědžichu Šraelšy na šwjatych dnjach pschi woparnych hoščinach, kotrež šo lewitam, wudowam, šyrotam a šhudym dawachu.

(Pokracožowanje.)

Stawišny rekruty š lěta 1813.

(Po franžowškim piša —é—)

(Pokracožowanje.)

Na šahim ranju 10. meje 1812 škóncžnje kanony pschitšhad knježerja tuteho žyłego wójška wosjewichu. Spach hiščeže, jako šo přeni krócž wutšeli a šchleňzy mojego wotna šašchžercžachu kaž bubon. Nimalo w šamšnym wofomiku wotewri knjes Goulden, še šwězu w ruzy, moje durje a džěšche:

„Štaň . . . , wón tu je!“

Wotewričmoj wofno. W čzmowej nozy wuhladachmoj nimalje što dragunarjom, wot kotrychž někotši šakle nošchachu, špěšchne psches franžowške wrota pschijěchacž. Šaklowy čah po dróy šhwatašche a še wšchěch wofnow šhšchachmy nješšóncžne wolanje: Ššlawo šhěžorej! ššlawo šhěžorej!“

Wobhladach šebi runje wós, jako jedyn kón do šolika šjěcha, še kotrymž rěšnik Mały šwoje wofny pschiwjasasche, a padny. Šako morwa špěšchčž wrjěšny šo dragunar na šemju, jeho nahłownik šulešche šo do pschěrowa a w šamšnym wofomiku šuny šo š wosa hlowa, šo by pohladala, šchto je šo štalo, tołšta, blěda, šchěroka hlowa š wlošami na čšole — — to běšche Napoleon. Wón běšche. ruku šběhnył, jako čhył prišu wšacž a džěšche někotre šłowa. Wšchš, kiž pschi wosu jěchasche, šo šhilešche, jemu wotmolwičž Wón wša šwoju prišu a šo šašo do wosa ščahny, mjes tym šo šo wolanje powjěšchešche a kanony šrimachu.

To běšche wšchitko, šchtož wohladač.

Štary čašnikar džěšche še mni:

„Ššy jeho wohladač?“

„Šaj, knjes Gouldeno.“

„Derje“, wón wotmolwi. „Tuton muž ma wšchitke našche žiwjenja w šwojej ruzy. Džakujmy šo Bohu, šo wón njeje njem- dry, hewač by šwět žalošne wězy wohladač, kaž w čašach štarych tyranow a Turkow“

Šdasche šo mi žyle do myšlow ponurjenty byč. Po mješ- šchinje wón pschisšpomni:

Ty móžesč někto šašy šo do loža lehnycž. Runje šti wotbi“.

Wón wróczi šo do šwojeje štwy a ja džěch do loža. Po wulkej harje šdasche šo mi wofkach wulki měr byčž a hacž do šwitanja myšlach nješšestawajzy na šhěžora. Tež na dragunarja špomnich a bych rady wjedžal, hacž je na šwoje rany wumrjel. Mašajtra šhonicšmoj, šo běchu jeho do hojernje dowješli a šo budže š wěštoščju wotšhoricž.

Wot teho čaša šem hacž do kónž šeptembra špěwasche šo hušto „Tedeum“ w žyrkwjach a kóždy ras šo jedyn a dwazhčzi krócž š kanonami wutšeli. To štwasche šo š wjetšcha rano a knjes Goulden šawola potom hnydom:

„Šej, Šosejo! šašy je bitwa dobyta! Špjeć džěšacž tyšaz morwých, špjeć a dwazhčzi šhorhowsjom, što kanonow! . . . . Wšchitko šo radži . . . . Wěž šo čžini . . . . — Šrjebamy jenož hiščeže jón- krócž rekrutow wušběhnyčž, kiž bychju ša morwých do rjadow štupili.“

Š dobom durje woczini a widžach jeho žyle hněwneho, žyle plěchateho, w šochlatych rukawach a š nahej šchju šo w pónowi wumhycž.

„Měnicže, knjes Gouldeno, šo budža tež šhromych do wojakow wšacž?“ šo bošajnje woprašchach.

„Ně wšchak, ně“, džěšche wón dobročžiwje, njeboj šo, moje džěčžo. Ty šawěšče njemohl nihdy jako wojak šlužicž. To budžemy hižo wobštaracž. Džělaj jenož prawje a nječžin šebi hewač žaneje štarošče.

Wón widžěšche mój njeměr, a to jeho bolešche. Nješšym ša čaš šwojeho žiwjenja lěpšcheho čšlowjeka ššnal. Šošdžišcho šo pschemobleta, šo by čašniki we měšče, pola knjesa šomandanty, pola knjesa měšchžanošty a druhich nahladnych wofobow nacžahowal. Ša woftach doma. Po šemjchach šo hacłe knjes Goulden wrócžěšche. Wušlěka šo šwoju šchěrofu brunu šuknju, položi šwoju periku šady do šapšy, ščahny šebi šwoju židžanu mēžu psches wušchi a džěšche:

„Wóššo je we Šilnje — abo tež w Šsmolenšku — šym to runje pola knjesa šomandanty šhšchak. Bóh dač, šo hiščeže šon krócž dobudžemy a šo šo ššóncžnje mēr čžini . . . . čžim přjedy, čžim lěpje, pschetož wójna je něšchto žalošne.“

Špomnich hiščeže na to, šo šo po mēre šelko wojakow wjazy njetrjeba a šo móžu šo potom še šwojej šhatržinku wo- ženicž. Šóždy móže šebi myšlicž, š šajškej nutrnoščju šo ša šhěžora modlach.

II.

Na dnju 15. šeptembra dostachmy powjěščž wo našchim wulkim dobyčžu nad Moškwu. Žyly šwět šo wjěšelešche, a wo- šasche: „Nětko doštanjemy mēr! — Nětko je wójna ššóncžena!“ . . .

Šeno někotši šchibazy prajachu, šo šbywa nam jenož hiščeže Čhineššku dobyčž. Ššchězo namaka šo tajki nješplech, kiž druhich mērnych ludži šchtrěje a čšwiluje.

Ša tyžženi šhonicšmy, šo šmy do Moškwy, do najwjetšcheho a najbohatšcheho města žyleje Rušškeje šacžahnyli. Šóždy na to myšlešche, šajške bohastwa tam namakamy a šo budža šo bóršy dawki ponižecž. Bóršy pač šo powjedasche, šo šu Ruššoj šwoje měšto špalili, a šo ma šo wójško do Šółškeje wrócžicž, jeli šo nochze hlodu wumrjecž. W hoščenzach, w šorcžmach, na wifach, wšchudžom šo wo tym rěčžěšche a njemóžachu šo nihdže ššicž bjes prašchenja: „Nó . . . haj, haj . . . wěž je šchpatna — to je šapocžatč šrudneho kónza.“

Ludžo běchu pohlušcheni, a psched póstowym domom čšafachy džěni wote dnja burja po štach wot ranja hacž do wječžora, ale lištow nješběšche dostacž. Ale ja šo wo tutón lud nještarach, psche- tož mējach krašnu myšlicžku, kiž mi wšchitko w najrjěššich barbach pokajowasche.

Dyrbičže mjenujzy šhonicž, šo mējšche moja šhatržinka 18. dezembra šwój narodny džěni, a šo hižo 5 mēšazow dolho ša nju rjany dar šhomasch. Mjes čašnikami, kiž we wofnje knjesa Gouldena wšachy, běšche tež mały šlěborny čašnik, rjenje wu- hotowany, šo šo šwěčžěšche jako hwěšda. Na nim běšchtaj šlubje- naj ryšowanaj, kiž šebi něšchto wušaschaj, pschetož mladny pachol poššicžěšche holzy wulke róžowe wonješchto, mjes tym, šo wona ruku wupšchestrje a na šemju hladašche.

Šako čašnik přeni krócž wuhladach, běch šebi prajit: „Šon šebi njedasch wotkupicž — šon ma šhatržinžny byč. A dyrbjal tež wšchědne hacž do pol nozy džělacž, ty dyrbiš jón mēcž.“ Po šednich mjenujzy šmędžach ša šebje na šwoje šlicžbowanje džělacž. Mějachmoj štare čašniki rjedžicž a porjedžecž. To běšche špore džělo a hdyž běch šajške džělo dokonjal, mje Gouldenez nan derje pláčžěšche. Ale mały čašnik pláčžěšche špjeć a ššiznczi fran- škow. Móžesč šebi po tajkim myšlicž, šelko hodžin dyrbjach džělacž, přjedy hacž šebi jón dobuch. Ššym drje wěšty, hdy by knjes Goulden wjedžal, šo čhynch jón mēcž, wón by mi jón daril, ale ja nječach žadny špienježt pláčžšny darjenty mēcž, bych to ša hašbu mēł. Prajach šebi: „Dyrbiš šebi jón šapláčžicž.“ Šenož bojach šo, šo by jón něchto druhi přjedy kupil, teho dla běch jón na šof položił, Gouldenez nanaj prajizy, šo ša njón šupza wēm.

R rozpominanju.

Lěpje jene žive šłowo hacž tyšaz morwých.

Ššom njewobčžěži nihdy a tež nihdže nješšchšodži.